

Uredništvo i uprava
ZAGREB MASARYKOVA 28a
Telefon 67-80

Uredništvo in uprava
za Slovenijo in slovenski del
Julijske Krajine
LJUBLJANA Erjavčeva 4a

ISTRA

Narod, koji se odroče ma i jedne
stope krvijs i znojem otaca svojih
natopljene zemlje nije dostojan
da se nazivlje narodom

INTERFAKULTETNI ZAVOD ZA INOZEMSKJE JUGOSLOVANE

Profesor za mednarodno javno pravo na ljubljanski univerzi dr. Ivan Tomšič je v nov dec številki Slovenskega pravnikar obavitel dajšo razpravo v kateri predlaga ustanovitve Interfakultetnega zavoda za inozemske Jugoslovane v Ljubliani. Članke v celoti žal ne moremo tu pomisliti, Pa pa opozarjamo nam vse naše študente, ki se zanimajo za te probleme, v naslednjem pa obavitel samo zadnje poglavje, ki vsebuje konkretni predlog prof. Tomšiča.

Najboljši pogoj za intenzivno znanstveno udeltvovanje na tem področju so za kakovostno Jugoslovijo vodani v Ljubliani kot sredstva naroda, ki ima razvorenja največje rojalke izven državnih meja. Kot sem že poudaril žiti palorita vseh Slovencev v tuji državi, v položaju izseljenec in narodnostne manjšine, a od vseh inozemskih Jugoslovancev skoraj palorita teorijo Slovenije. Pronečrnanje bi temeljilo na dejstvih, kakor tudi na izkušnih naših rojalok preko državnih meja. V Sloveniji so najbolj običajni potrebni in narod se zaveda pomena in odgovornosti za tako prizadevanje. Škrb za izpolnitve te odgovornosti najbolj razviti v Sloveniji. Glavni študijski problemar manjšina je omuhtiti publikistično delo strokovnjakov na tem polju. Mladinski inštitut v Ljubliani ni imal zasluge za zbiranje strokovne književnosti in statističnih podatkov. Tečaj pa v poudariti da vse to delo ni bilo koordinirano in opravljeno smotno na nadrtju.

Sredstve znanstvenega dela za Jugoslovane o tujni nbi bi bila univerza v Ljubliani.

Na ljubljanski univerzi, in sicer na pravni fakulteti, se je pred kratkim ustanovil Zavod za inozemske Jugoslovane. Zavod obseva študente, ki so prišli v našo državo iz vse Evrope. S pomočjo profesorov in vseh nekakšnih študijskih zavodov v inozemskih in slovenskih državah, ki so namenjeni inozemskim študentom, se je v zavodu ustanovila komisija za študijske in znanstvene zadeve. V prvih dneh svojega delovanja študenti in profesorji so se srečali bi bila za razpravo o inozemskih študentih, ki prihajajo iz vse Evrope. Komisija je bila ustanovljena v prvih dneh svojega delovanja. V prvih dneh svojega delovanja študenti in profesorji so se srečali bi bila za razpravo o inozemskih študentih, ki prihajajo iz vse Evrope.

KOROŠKI SLOVENCJI ZA SVOJE KULTURNE PRAVICE

Voditeljski tečaj in občni zbor osrednje slovenske organizacije v Celovcu

Glasilo koroških Slovencev »Koroški Slovencev«, ki izhaja v Celovcu, je dne 2. januarja l. l. prineslo dolgo poročilo o občnem zboru Slovenske prosvetne zveze, v kateri so veljane na vsa slovenska društva na Koroškem in o voditeljskem tečaju za krajevne vodje slovenske prosvete. Iz članka povzemamo najvažnejše odstavke.

Tih božični dan je bil, ko so se v prostorih Slovenske prosvetne zveze v Celovcu zbirali krajevni vodje kulturnega življenja slovenske narodne družine, da si osvojijo in potrjuje misli in smernice za svoje predstojec, odgovornosti polno delo ter zadržanje in da času in prilikam primerno manifestirajo svojo zvestobo narodu, katerega pripadajo po krvi in duši, in državi, katere zvezi državljan ro. Odtaj na vabilo k dnevu slovenske prosvete v Celovcu je bil naveden, moška in ženska mladina je zastopala prav vse kraje dežele, koder biva slovenska narodna družina svilosti narodni delaveli se niso mogli nacuditi številu in gorečnosti vrste mladih delavcev, osrednji odbor pa je smel z zadovoljenjem ugotavljati strnjeno in disciplinno zavednih koroških Slovencev, se zunanji okvir zborovanja je bil primeren, na predelju okamenane dvorane je v velikih krakih blestel. Zupanec je vzel: »Moj narod star je težkih tisoč let, moj narod moder je ko kralj Matjaž!«

Huma »Slovenec sem«, podana po osrednjem pevskem zboru, je otvarjala veliki slovenski zbor, nakar je navzočih 200 udeležencev z odobravanimi pritrdilno brojavčevemu poročevu, naslovljenemu na g. notranjega ministra dr. Wilhelm. Fricka, a naslednjim besedilom:

»Slovenska narodna družina na Koroškem pošilja povodem letnega občnega zbora Slovenske prosvetne zveze gospodu notranjemu ministru svoje udane poudarje in ju drži s prošjo, naj bi vsopod minister rajameh slovenski narodni skupini svobodešne kulturnega delovanja.

Pravilnih predvidenih kulturnih svobodešnih v polni meri poslužitmo!

»Skušajmo slovensko dostojanstvo« — je bil naslov drugega govora, podanega po prosvetnem tajniku. Naj nazivamo iz njega nekatero glavne misli:

»Pred 1300 leti je naš rod posedel to zemljo, koder se danes nabaja. S svojim delom, s svojo kulturnostjo ji je utisnil svoj pečat. Tudi zemlja je utisnila svoj značaj njegovi duševnosti in se njegovi postavi. Kulturno pravo koroških Slovencev je zasidrano v njihovi tisoletni zgodovini, ki je polna dokazov slovenske narodne volje od dobe ustoličenja preko stoletja turških vpadov in zoreče kmečko-stanovske zavesti v dobo preporoda evropskih narodov in zvestave kulturne rasti slovenskega ljudstva. Svoje mu narodnemu dostojanstvu je koroški Slovenec dolžan, da je čuvar prebogate kulturno-zgodovinske tradicije, kajti v njej le ukoreninjena njegova slovenska zavest.

Svoje državljansko zvestobo izjavljamo koroški Slovenec iz narodne zvestobe. S solidnim gospodarstvom na kmetijah, z zdravimi, mnogoštevilnimi družinami, z dejavno pomočjo revnim in ubožnim, z rednim placevanjem javnih bremen in letas se s stodoletnim odzivom slovenskih fantov in moč k vojskemu službovanju dokazujejo koroški Slovenci dan za dnem svojo državljansko zvestobo. Zato so lokalni očitki politične nezanesljivosti koroških Slovencev docela neosnovani in brez vsake podlage. V najkrajši dobi bo Slovenska prosvetna zveza po vzoru lanskega leta E. notranjemu ministru tolažila narodno-kulturni razvoj koroških Slovencev in drugem letu njihovo politično pripadnosti k Veliki Nemčiji.

Vse svojo duhovno, duševne in gnotne sile hoče slovenska narodna skupina odsej v se večji meri posvetiti narodno-kulturni samopomoči. Previdnost, ki dodeljuje vsakemu narodu njegovo posebno nalogo, nas bo ohranjala in varovala, dokler bomo prihajali na žrtvenik svoje kulture svoj idealizem, svojo neobsebnost in svojo čezlano disciplino.

Iz podanih poslovnih poročil posemamo nekatero podatke: Zvezi smoter naj ostane kulturno življenje in delovanje koroških Slovencev neokrnjeno in neovirano na zunan, solidno in zdravo na znotraj, je bil vrhovno načelo vsega delovanja.

Po blagajniškem poročilu je povzel kratko besedo med šolskim letom službeno odsotni predsednik S. P. Z. g. dr. Joško Tischler.

Po zaključnih podpredsedniških besedah je vstala vsa dvorana in v bogastvu zboru je večnela »Tmav riečja žirar« izvenlova in glasno zaprisloge novega, svetega idealizma.

TJEDAN MEDUNARODNE POLITIKE

DVA DOGODJAJA

dominiraju ovih dara u medjunarodnom političkom životu: promjena u britanskoj vladi i put madžarsko ministara vanjskih poslova u Veneciju, gdje se sastao s talijanskim ministrom vanjskih poslova. I jedan i drugi događaj izazvali su veliku pozornost u evropskoj javnosti.

Promjena vlade u Engleskoj izazvala je čak i senzaciju. Doista, promjena do koje je došlo, nastupila je s nsvim iznenadno. Nitko izvan Engleske nije sigurno očekivao u sadašnjem momentu ovu promjenu u kojoj u ostalom sve dok nije izšla u javnost nije nitko ništa znao ni u samoj Engleskoj, pa čak ni u samoj vladi — osim dakako ministra pretsjednika Chamberlaina i njegovog najintimnijega suradnika u vladi, Sira Johna Simona.

Senzacija se sastojala ne samo u tome, što nitko nije očekivao takvu promjenu u britanskom ratnom kabinetu u času kad je sloga i jednodušnost i tako potrebna, već i s obzirom na ličnost koja je tom promjenom pogodjena.

Dosadnji ministar rata Hore-Belisha je po općem mišljenju ličnost velikih sposobnosti, čovjek koji je na čelu svoga ministarstva s uspjehom proveo u najkritičnije vrijeme veoma zamašne reforme. Zbog toga je nastalo pitanje zašto je maknut Hore-Belisha?

U tom pogledu ima nekoliko verzija, ispravnost kojih je veoma teško kontrolirati. Jedno je čini se jasno, da Hore-Belisha nije ispao kao ministar rata ni zbog kakvih drugih razlika u vladi, već zbog osobnih diferencijacija između njega kao ministra rata i vrhovnoga vojnoga vodstva, a to se daje zaključiti i po tome, što mu je Chamberlain nudio drugo ministarstvo.

Da je moralo između njega i vojnoga zapovjedništva doći do spora govori nekoliko okolnosti. U prvom redu podjeljivanje visokih odgovornih funkcija mladim časniciima, čime je prekršilo tradiciju i povrijedilo mnoge, koji su samo na temelju godina službe očekivali promaknuće. Osim toga vođa Hore-Belisha je »demokratizirao« vojsku, povisio plaće vojnicima, pribavio im olakšice u socijalnom pogledu, proveo modernizaciju vojske, pa je taj novi duh bio onaj faka-

Na ljubljanski univerzi, in sicer na pravni fakulteti, se je pred kratkim ustanovil Zavod za inozemske Jugoslovane. Zavod obseva študente, ki so prišli v našo državo iz vse Evrope. S pomočjo profesorov in vseh nekakšnih študijskih zavodov v inozemskih in slovenskih državah, ki so namenjeni inozemskim študentom, se je v zavodu ustanovila komisija za študijske in znanstvene zadeve. V prvih dneh svojega delovanja študenti in profesorji so se srečali bi bila za razpravo o inozemskih študentih, ki prihajajo iz vse Evrope.

Na ljubljanski univerzi, in sicer na pravni fakulteti, se je pred kratkim ustanovil Zavod za inozemske Jugoslovane. Zavod obseva študente, ki so prišli v našo državo iz vse Evrope. S pomočjo profesorov in vseh nekakšnih študijskih zavodov v inozemskih in slovenskih državah, ki so namenjeni inozemskim študentom, se je v zavodu ustanovila komisija za študijske in znanstvene zadeve. V prvih dneh svojega delovanja študenti in profesorji so se srečali bi bila za razpravo o inozemskih študentih, ki prihajajo iz vse Evrope.

Voditeljski tečaj je izpolnil dvoje predavanj, kratkih, nazornih, sledeci trgovor jih je dopolnil.

Kulturni sliki med Nemci in južnimi Slovenci je bil naslov prvoga. Predavatelj — urednik »Mladega Korotanca« je segel nazaj v pradavno zgodovino, ko so imela arilska plemena se svojo skupno domovino, in v številnih besednih primerih nakazal slinosti izrazov pri Nemcih in južnih Slovanih.

Kulturna zgodovina slovenskih ljudstve je bil naslov drugega predavanja. Krepka Adamičeva »Kaj ti je Mojca«, podana pri tridesetčlanskem osterdnem občnem zboru je otvorila občni zbor. Podpredsednik g. Janko Ogriz je nato ugotovil, da je od 35 v zvezi veljanjenih društev navzočih 33 članic, izrazil je veselje da dosega število zastopnikov nad 200 oseb, in podal zborov spored. Mladi, krepki Bilčovščani so uvodni pesmi dodali par sočnih svojih pesmic, nakar je podpredsednik v jedrnatem in globokem govoru nazikal številno vzpodbud in optiminov za novo delo v novem »Slovenskem kulturnem društvu«.

Državni podtajnik za Albanijo potpisao je s predsjednikom talijanskog radio-društva EIAR ugovor o ustrojstvu albanskog radio-društva. Ugovor predviđa izgradnju jedne velike i jake radiostanice u Tiranu. U Tiranu je stigao generalni ravnatelj EIAR-a zajedno s mnogim tehničarima, koji će proučiti sve što je potrebno za organizaciju jedne takove stanice, kako bi radovi mogli što prije započeti. U međuvremenu će biti postavljena jedna stanica srednje jakosti, koja će upotrijebiti sadašnju stanicu, koja radi na kratkom valu.

Karte za živežne namirnice u Italiji

Službeno se javlja da će se skorid dana uvesti u cijeloj Italiji karte za živežne namirnice. Ma da se ne pokazuje za to akutna potreba ipak se to uvodi s razloga opreza. Za sada se još ne čer pristupiti ograničenju davanja i prodaji živežnih namirnica. Karte će se vjerojatno početi uvoditi od 1. veljače. Po njima će se moći kupovati i kava. Koje prodaja u Italiji do sada bila obustavljena.

»Na živih stebrih je zgražen kulturni dom koroških Slovencev. Poljanec, Kraljevc, Grafenauer, Brejč, Einspieler, Krajčič, Majar Žiljski, Slomšek, Jarnik in še sto drugih slovenskih velikanov ga je gradilo. Da bi ne bilo le-teh, mi bi se ne shajali več na prosvetnih dnevih. Od teh moč smo si nazveli idealizma, s katerim smo preboreli nedavno dobo, ko se je ljudstvo že vprašalo: ali smo še Slovenci? Prosvetna zveza, oprta na krajevne organizacije in njihove vodje, je zastavila vse svoje sile in danes stoji pred nami nova slovenska prosvetna organizacija z novimi pravili in novim prostovoljima, o krajevnih prvih zavisna organizacija ne bo nikakor moglo od pomoči vsem nedostatkom našega kulturnega življenja, vendar bo njegovo delo dajalo vsemu narodu dovolj moralnih sil, da pod teho razmer ne bo omagal. Ob vsakih prilikah ima narod dolžnost, da z delom dokazuje svojo voljo do življenja. To voljo dokazuje najbolj primerno z neumornim in discipliniranim prosvetnim delom, ki je najvažnejši kos narodnega življenja. Državna oblast je nova društvena pravila potrdila. Njemo potrdilo nam mora biti ukaz, da se v

U TIRANI SE GRADI JAKA RADIOSTANICA

Državni podtajnik za Albanijo potpisao je s predsjednikom talijanskog radio-društva EIAR ugovor o ustrojstvu albanskog radio-društva. Ugovor predviđa izgradnju jedne velike i jake radiostanice u Tiranu. U Tiranu je stigao generalni ravnatelj EIAR-a zajedno s mnogim tehničarima, koji će proučiti sve što je potrebno za organizaciju jedne takove stanice, kako bi radovi mogli što prije započeti. U međuvremenu će biti postavljena jedna stanica srednje jakosti, koja će upotrijebiti sadašnju stanicu, koja radi na kratkom valu.

IZGORIO MLIN U ROČU

Roč — Tvrčka L. Pavličić u Roču imala je ovih dana velik požar. Zapalio se sjenik i suša uz mlina, a vatra je zahvatila i sam mlina. Ukucani su se uzalud trudili, da pogave vatra, no kad su vidjeli da je to nemoguće skočili su da spase barem robu i blago. Jer je jaki vjeter koji je duvao prijetio, da će zapaliti i sav mlina. Suša i sjenik su izgorili, oštećen je i mlina. Ali su strojevi ostali neoštećeni. Steta iznosi oko 30.000 lira.

* U ovoj čemo rubrici nastojati od sada donositi redoviti pregled medjunarodnih događaja. Činimo to kako bismo onim našim čitateljima koji nemaju prilike pratiti dnevnu štampu, omogućili da se upoznaju s najvažnijim medjunarodnim događajima, koji ih mogu zanimati i posredno. No držimo, da će ti oni koji svakodnevno prate razvoj političkih događaja u svijetu pozdraviti ovu novost u našem listu, jer čemo se truditi da donosimo kratki pregled događaja najkratkije i najvažnijih događaja. U moguću mjeru, koje se sukcesivno izmjenju u toku jednoga tjedna mogu takvi događaji često izbjeći dovoljno pažnji i pravilnoj ocjeni čitatelja, koji je osim toga u opasnosti da se teže snadje u moru prosvetnih i tendencioznih vijesti o jednom je istom događaju. Naša je odvrina želja da našim čitateljima pružimo u okviru mogućnosti što točniju i pravilniju informaciju.

Kronika medjunarodnih događaja nije sigurno nezanimljiva U svijetu se unatrag nekoliko godina događaju takve zamašne promjene da nam se čini težim izdati kratki pregled najaktuelnijih političkih događaja, koji — a to je najvažnije — nisu samo interesantno kao kronika, već su i te kako važni s ko jeza goš stanovišta promatrati razni sadašnji prilika u svijetu, a npose u Evropi, bez obzira gdje se nalazi pozornica na kojoj se odigravaju.

S toga gledišta valja prosuđivati sve ono što se oko nas zbira u svijetu bez obzira da li nas se tiče indirektno ili direktno. Tiče nas se u svakom slučaju! (Ur.)

tor koji ga je doveo u sukob s vrhovnim vojnim zapovjedništvom, a ne — kako neki misle — predrasde o njegovom životskom podrijetlu, budući da antisemitizam nije u Engleskoj ni u njenim vodećim slojevima uhvatilo nikakva korijena.

To je dakle bio glavni razlog, prema pisanju švicarskih listova, koji su redovito dobro informirani, a povod su zato dale diferencije o tempu i metodama povećanja i daljnje izgradnje vojske.

Njegov nasljednik je dosadnji ministar trgovine Oliver Stanley, čije su imenovanje u Njemačkoj dočekali prilično nepovoljno. «Svi su Stanleyji bili oduševljeni neprijatelji Njemačke», pisala je njemačka štampa. «Angriff» je uvjeren, da promjena u vodstvu engleskoga ministarstva rata neće ni najmanje izmijeniti engleske ciljeve. «Belshazier» Stanley, — to je jedno te isto, zaključuje list.

Važno je napomenuti, da je i s engleske strane naglašeno, da se ovom promjenom ništa ne mijenja u pogledu engleske ratne politike, jer je Engleska odlučna da ubrza tempo ratnih mjera, pa se s time u vezi sprema čitav niz novih odlučnih mjera (rekviriranje trgovačkih brodova u ratne svrhe, pojačanje britanske brodogradnje, zaštitne mjere u pogledu uvoza, ograničenja u pogledu hrane, zapošljavanje žena u industriji i t. d.).

Sastanak grofa Ciana i grofa Csakyja nije imao u sebi ništa senzacionalna, ali je evropska politička javnost jednodušna u tome da je sastanak u Veneciji bio veoma važan, najošnije u vezi s održanjem mira u Podunavlju i na Balkanu.

Poluslužbeni «Pester Lloyd» je u jednom inspiriranom članku u oči sastanka pisao da ne valja u Veneciji očekivati nikakvih senzacija, već da se radi samo o ispunjavanju evropskoga političkoga ipak istine, da se danas ne može nikakav specijalni problem dotaknuti, a da se zbog logičke povezanosti ne dotakne i stviju drugih važnih problema.

Kao što je ovo pisanje općenitoga karaktera tako je i komunikacijski, koji je objavljen poslije sastanka, bio stiliziran u općim formulama što je, ustalo, uobičajeno u diplomatskim izvještajima namijenjenima javnosti. U njemu se također kaže, da su na sastanku u Veneciji izmijenjene misli o općem položaju u Evropi, te da su oba ministra sa zadovoljstvom ustanovila da je baza na kojoj se temelji prijateljsko i prinsa suradnja obih država čvrsta i sigurna i da obje vlade imaju potpuno jednaka gledišta na sve probleme.

Iz pisanja talijanskih a i stranih listova vidi se, da je u ovom prvom sastanku između odgovornih talijanskih i mađarskih državnika nakon izbijanja rata u Evropi tretirano pitanje eventualnoga prodiranja sovjetske Rusije u Podunavlje odnosno na Balkan te odnosi Mađarske sa susjednim državama, u prvom redu s Rumunjskom. Poznato je stanovište Italije u pogledu boljševičke Rusije a poznato je i to, da su mađarske revizionističke aspiracije glavna zapreka rumunjsko-mađarskom zблиženju, koje se nužno namće i jednoj i drugoj državi, a pozdravila bi ga i Italija, kao jedina evropska velevalst koja nije zaracena i ima prema tome najveće mogućnosti utjecaja na Balkanu, a smatra sebe prvenstvenim interesantom na Balkanu S time u vezi vrijedno je dodati, da je prema nekim vijestima grof Ciano sugerirao Mađarima da popuste odnosno odustanu za sada od revizionističkih zahtjeva prema Rumunjskoj. Interesantno je na kraju istaknuti, da se odmah po sastanku u Veneciji govoru o posjeti rumunjskoga ministra vanjskih poslova Gafencu Italiji. Ta okolnost kao i povratak grofa Csakyja iz Venecije u Budimpeštu, što prije nije bilo predviđeno negde je povratak imao uslijediti tek nakon odmora od nekoliko dana u San Remu. govore za to, da se u podunavskom sektoru odnosno severnom Balkanu može očekivati živa diplomatska aktivnost kao uvod u daljnji razvoj događaja.

Iz rodnoeg kraja

ISTARSKI VODOVOD

Jedan od gorućih problema cijele Istre bio je od uvijek problem zdrave i pitke vode. Čitavi krajevi bezbroj sela pa i gradića upućeni su jedino na vodu kšnicu iz bunara. Zato se i blagostanje odnosno siromaštvo pojedinih kuća i seljačkih gospodarstava procjenjuje u mnogo slučajeva baš po tome ima li voda zdravu i veliku «sternu» ili je prilično daleka da ide po vodu na pučevu, i lokve. Voda za blago, koje se u glavnom mora napajati iz lokava, koje ljeti presuše nije zdrava. Voda stajaćina, puna mulja i blata, te kojekakvih trava, koje se na njoj skupljaju ne može biti zdrava ni za blago, a kamo li za ljude, koji se u nestasici druge vode moraju također služiti na lokvama za svoje potrebe. Moramo priznati, da se je u posljednje vrijeme i tome problemu posvetila izvjesna pažnja, no što je učinjeno još je uvijek daleko premalo, a da bi se moglo reći, da je pitanje opskrbe istarskih sela vodom, riješeno. Sagradjen je vodovod, koji spaja Pazin, preko Karojbe, Motovuna i Višnjana s Porečom no to je tek jedna žila, od koje imadu koristi samo neki gradići srednje Istre i neka sela, uz njih. Ogroman dio Istre južno i sjeverno od te žile još se uvijek služi vodom kšnicom. U Istri rijeka i potocih tako rekuć ni nema. Kad kiša padne, ogromni mlazovi vode znadu se razliti po

nekim dolinama i dragama, no to traje tek par dana. Za kratko zemlja vodu upije, jer je struktura tla takova, a već nakon nekoliko dana vode više nema. Ostaju tek mutne i blatne lokve na pojedinim mjestima, u kojima se voda savuva po par mjeseci, da narodišti ljeti, kad je najpotrebija, lokve presuše. A onda ljudi treba da idu daleko, često i po dvadesetak kilometara, s kolima i bačvama po vodu, koju onda čuvaju oko u glavi, sami se često održavaju kapl, kako im barem blago ne bi strvalo. I to se ponavlja skoro svakog ljeta.

Tu bi trebalo zahvatiti energičnije i jače, pa makar to bilo i na uštrb drugih javnih radova, cestogradnja i drugog. Jer zdrava pitka voda svakako je najvitalnije i najpreče pitanje i narodnog zdravlja i ekonomskog blagostanja čitavih krajeva. Gradovi su uglavnom opskrbljeni vodom, kako tako. Selo na žalost još nije, no izgleda da se ipak i na tom nešto radi. To će zahtijevati goleme novčane investicije, trebat će sagraditi č. omne rezervoare, jer pravih rijeka i izvora, kako rekosome, nema. Tko je takovo, da voda ubrzo potire. Svi pokuši i sva istraživanja, da se eventualno nađu podzemni izvori živih voda u krajevima, koji narodišti pate od suše, ostala su bez rezultata.

VELIK MRAZ NA PRIMORSKEM

SOČA JE ZAMRZNILA. Gorica, januara 1940. — Zima, ki je baš prisilila po vsej Evropi, seveda ni pripraveća ni topli Primorski. Vao Italije je safel val mraza, ki je bil posebno hud v obrati padski nižini v Severni Italiji. Povsod tod je padlo živo srebra znatno pod mlačo. Sreč je nadel mli daleč v južno Italijo in so tako imeli Rimljani priliko se spulati po rimskih ulicah in Napuljanci se uživali v pogledih na zasneženi Vezuv. Takeca mraza je dolgo ni bilo in za ne pomno mli stari ljudje. V naših krajih pa je bila podobna zima pred dobrih desetimi leti t. j. 1929. v februarju. Zl. se, da ne sedaj nekaj podobnega. Na Krasi je divjala te dni silna burja, ki je napravila mraz še neznanosti. Pahala je s hitrostjo 100 km na uro in je seveda napravila kup večih in manjših nesreč. — Temperatura je padla v tržaškem mestu

na 9 pod ničlo, kar že dolgo ni bilo (l. 1929. je temperatura padla celo na 18 pod ničlo). Na Gorickem je bilo nekaj manj mraza in so zabavljili le 8 stopinj pod ničlo. Seveda pa je mraz v kratih proti jugoslovenski meji in v Gorah primerno večji. Da je rok velik mraz dokazuje zaledenela Soča na nekaterih krajih v njenem goru-nem toku, kar se je zgodilo samo le v že omenjenem mestu mrazem letu 1929. Pri industrijskem mestu Trzinu pa so ob livaju Soče zamrznila jezera in močvirja. Tudi snega je po vsej Primorski razen v Trstu in nekaterih krajih v Istri. Tako nepredvidevana zima pa je prinesla ne samo kup nesreč temveč večji in manjši zastoj v prometnih žilah. Slabo ho to tudi za vse prebivalstvo, ker ho tu pa tam nastonila influenza, posebno ko ho mraz malo pohnal in nastopilo južneje in vlažnije vreme.

NIZ NESREČA

Baderna — U selu Katunu dogodila se teška nesreča. U zabadoeni kućel se-čaka Žužica nastradao je šestmesečni sinčić njegov Albin. Njega je majka, kad je našla nešto po postlu u selo ostavila u zipel koja zapravo nije bila ništa drugo nego drveni sanduk. Bojčić se do bi djetetu moglo biti hladno majka je bila zlostetno pokrila i umotala i privukla zipku sasvim blizu ognjištu. Tu je međutim bilo fatalno, jer je jedna listina s ognjišta vrnula na zipku, krpe su se upalile i djetete je skoro sasvim

izgorjelo. Kad se je majka vratila na svoj je učas opazila da je djetete mrtvo. Krulaga — Devetnaestogodišnji Šime Bugarini iz Krulage išao je u nedjelju na obavrtnu kletovješko (predvojničku vježbu — Istruzione promilitare) a da ne mora položiti sjeo je na bicikl. Kad je došao u blizinu sela Moferdini opazio je gdje mu ide ususret teretni auto električnog društva. Htio se je uguhati, ali prekasno. Auto ga je zahvatio i pregazio. U teškom stanju prevezen je u bolnicu, ali je već nakon par sati umro.

NAREDBA O SABIRANJU ŽIVOTINJSKE MASTI I LOJA

Pula — Puljska prefektura upravlja te na sve općine u Istri ovo okružnicu: Generalni komesarijat za ratnu fabri-kaciju upozoruje na cinjenicu, da je zakupljeno ove godine u ovoj pokrajini veoma malo masti. Predmetnija se da bi ta količina mogla biti daleko veća, kad bi se uveća veća kontrola. Potrebno je stoga, da se predaja suviše masti vrši odmah nakon klanja i u prisutnosti veterinaru. I otpaci masti, s vimeana i drugih dijelova životinjskog tijela, potpadaju pod tu naredbu, jer se i iz njih može vaditi glicerol. Da bi se postigla svrha, koju se je domošnjem naredbe imala pred očima potrebno je da općinski veterinar i beznu strogo za održavanje propisa. Oni imadu da točno ispunjavaju podatke o broju životinja, koje se je zaklalo i od kojih je oduzeta mast, njihova vrsta i srednja težina žive vage. Brinuti se imadu da odnosni dio masti bude što hitnije upućen u sabiralište masti. Uz to treba da se naznači, da li su odnose životinje importirane ili su domaće.

11 mrtvih je povzročil plaz v Čedadu

Gorica, januara 1940. — V Čedadu se je prve dni teka leta zgodila strašna nesreča. Velik zemeljski plaz je v mestu zasul tri liše. V blizini znamenitica Hudi-Soveca mostu su desnem bregu Nadže se je utrcalo 1200 ton zemlje in kamena, ki se je z velikim trušenjem navallilo na spodnji stojiče liše. To se je zgodilo ob 4.30 zjutraj 4. t. m. Prusence so tri liše in nesreča je zahlevala 11 mrtvih. Žrtve bi bilo še več, če ne bi bila tretja liša prazna. Lastniki se je hotel v kratkem naseliti v njo, kar na se je na srečo zavleklo.

Smrt pod avtomobilom

Trst, januara 1940. — Katarina Pucak iz Dekanov se je pripeljala v mesto na kolezu. Pred karabinersko kasarno ii je prišel nasproti težak tovorni avto. V hipu se kolekarska nu ni mocla izoeniti, ker se je to zgodilo tako naglo in je zaradi tega zubila ravnotežje ter padla s bicikla ravno pod težka kolosa tovornega avtomobila. Sofer je nesrečo opazil in takoj ustavil, toda bilo je že prekasno. Katarina Pucak je ležala mrtva pod zadnjimi kolesi. Na kraj nesreče so takoj prišle oblasti, ki so zapisale vse podatke o nesreči.

ZALIHE UGLJENA U RASKOM HERDOKOPU

Pula — Inžinir Herzog od talijanskog ugljenokopnog društva iz Trsta objavio je interesantnu statistiku zalha ugljena u Italiji. On računa da u raskom ugljenokopu ima još oko 140 milijuna тона prvotazrednog ugljena.

DROBIŽ

— **Puehlo, Colo. USA** — Nagle smrti je umrl pri svojem delu Peter Maklavac, star 45 let in rojen na Girahovem brdu pri Sežani. Tu zapuša sina in hčer ter ženo, ki se nahaja v tukušni umobolnici.

— **Cleveland, USA.** — V bolnišnici je umrl Frank Ohlhubek, star 45 let, doma s Primorskem. V Ameriki je bil okrog 20 let in v starem kraju zapuša družino.

— **Cleveland.** — Dne 29. novembra pret. l. je umrl za plimčino Anton Pregel, star 56 let in doma z Malega polja pri Colu nad Vipavo. V Ameriki je buval 31 let in tu ne zapuša «narodnikov».

— **Cleveland.** — Dne 25. novembra pret. l. se je vozev v avtu ubil pri Cantonburgu, Pa., Frank Teribjan, bivši trgovec star 57 let in doma iz Platinje pri Vipavi. V Ameriki je buval 32 let in tu zapuša ženo in dve omoženi hčeri, v West Virginiu pa brata in sestru. — Isteza dne te v bolnišnici umrla Marv Cesnik, stara 49 let in šnici iz Polcja pri St. Petru na Notranjskem. Tu je buvala 15 let in zapuša moža, dva otroka in brata, v Brazilju pa brata in sestru.

— **Richtfeld, N. Y. USA.** — Dne 25. novembra je umrl na delu uoljni holecvni Andrej Klun, star 64 let. Umrl je ravno na 32-letnico poroke. Po rodu je bil iz vasi Bač pri Il. Bistrici. Zapuša ženo in dva otroka.

— **Buenos Aires, Argentina.** — Pred mesecem dni sta se poročila Valentin Kralj iz Celja nad Kanalom in Alojzija Jerončić iz Lovišča.

— **Trst.** — 52-letna Antonia Molečičar iz Sv. M. Magdalene Spodnje se je pri kuhanju perala hudo oparila. Zaradi tega ho morala 5 tednov ostati v bolnišnici.

— **Sv. Lucija.** — Pred goriskim sodstvom je bil obsojen na 2 letu zaporu 27-letni Josip Makuc iz Planotca, ker je v zaporu udaril Andreja Ožbeka iz Sevaške gore s steklenico po glavi in ga tako spravil za 80 dni v bolniško posteljo.

— **Gorica.** — 58-letna Alojzija Markič je bila kaznovana na 2 letu, 3 meseca zaporu in 2.300 lir den. kazni zaradi raznih tatvin.

— **Ankovo.** — Tovarna kmetica v Salmi je zopet povečala oblat. Te dni so si tovarno ogledale evropske oblasti iz Gorice.

— **Cerkno.** — N. mesto odstopivšega občinskega komarsa dr. V. Grlja je bil postavljen začasno obč. upravitelj A. de Podesta, lesni trgovec, ki te bil že nekoč cerkniški župan.

— **Gorica.** — V Trstu je umrl na operaciji stavbenik Ed. Martinčič, star 59 let. Pokojni je bil znani po vsej acvini, ki se je po vomi sezidal v mesto, ker se je bil zaposlen pri delu bolnišniškega imela V. Solkanu je imel stavbeno podjetje. Zgradil je tudi novo svetilno na Sv. sv. Naši ljudje ga bodo obitavili v dobrem spomnu.

— **Turjak.** — Zgodilo se je gospodarsko poslopje v Koprju. Fondi zosodo empo na 150.000 lir.

— **Trst.** — Na ulici so našli zmrznelega 48-letnega Andreja Perugo s Trstenika. Trdi se, da je Ferluga ponosi, padel ter se onesevstlil in ker ga ni nihče opazil in mu pomagal se reče za mestu zmrznil. — Za kaplo je umrl na strojem stanovanju 65-letni, Evljo Stefanović.

— **Trst.** — Ko se je 17-letni Egon Štofla iz Čedadu zjutraj, zbudil, je na žalost opazil, da mu je ponoči zmrznila le noga. V teškem stanju so ga pripeljali v bolnišnico.

— **Trst.** — Umrl so: Komac Marija 97 let, Mladovan Josip 69, Čok Ivan 67, Pahor por. Čovjil Alojzija 77, Prečević Marija 53, Kukanec Josip 77, Skuškić por. Princič Ivana 73, Kalc Josip 61, Mloh Marcel 29, Gombac vd. Bertok Marija 87, Sanein Anton 48, Dulčić vd. Kovacic Marija 66, Zivec Vincenc 77, Sulčić Blaž 79, Škerl Franc 51, Vidmar Anton 83, Tavčar vd. Miklavc Roza 71, Bežalj vd. Jež Uršula 88, Svava Srečko 61, Vondič Kari 68, Bras Ivan 73, Rebec por. Širečl Franciska 52, Štoka por. Jandnik Viktorija 44, Adam Anton 91, Vitez por. Muha Josipina 68, Dolgan Josipina 55, Ferluga Josip 64. Pangos por. Svava Leopolda 59, Brečelj Leopolda 45.

— **Corwall, Pa. (USA)** Protekli mesec je tu umrl za rakom Jennie Petteli, doma iz Hrutišće pri Novem gradu v Istri. Tu zapuša moža in odrasle hčere.

Novi italijanski minister za devize je izdal odlok, po katerem ho od 1. decembra dalje garantirati kurs prostih deviz. Kurs ho lamčil in vzdrževal klirniški urad, ki ima nalogo, z ozirom na kretanje kurzov deviz na svetovnih borzah, odrediti iste za katio. To veja za dolar, nizozemski in belgijski forint, švedsko krono, angl. funt in francoski frank.

MANJINSKI PROBLEMI

URADNI PODATKI O OPCJIJ NEMCEV V ITALIJI ZA NEMČIJO

Rim, 4. Janjara. — Na zadnji dan leta 1939 je pretekli rok Nemcem v Južnem Tiroolu (Gorunem Poadižju), v sosednji Tridentinski in Bellunski pokrajini ter v Karnatski dolini (v Videnski pokrajini), ki so Italijanski državljani, da se v smislu dogovora med Nemčijo in Italijo od 21. oktobra 1939 izjavijo ali za obratneve Italijanskega državljanstva in za odpoved od neriske narodnosti ali za obratneve svoje narodnosti in obvezno izselitve v Nemčijo.

Po uradnih podatkih, ki jih je te dni objavila italijanska oblast je glasovalo za izselitev v Nemčijo 185.365 oseb (med te niso vštet nemški državljani, kateri so morali že do konca leta zapustiti Italijo) in sicer iz Bozenske pokrajine 166.188 oseb, iz Tridentinske, Bellunske in Videnske pokrajine 16.562 in iz ostalih pokrajin Italije še 2.305 oseb, ki so bili rojeni v prej omenjenih pokrajinah.

V Južnem Tiroolu je bilo to glasovanje prvič poblebit za Nemčijo. Kajli leta 1921 (zadnje leto, ko je Italija beležila tudi običajni letni) je po uradnem številu bilo 195.651 oseb, z nemskim občevanjem jezikom. K tem moramo prileti tudi večino tujcev. Teh je bilo v Južnem Tiroolu 25.415. Tudi ti tuj državljani (prej avstrijski, sedaj nemški) so morali zapustiti Italijo. Zured 31. decembrom. Od Nemcev Italijan, državljani v Južnem Tiroolu se na je ogromna večina glasovala za Nemčijo, kajti k onim 166.650 iz Bozenske pokrajine moramo prileti še Nemce iz Tridentinske pokrajine in one, ki bivajo v starih pokrajinah Italije in so glasovali za Nemčijo.

NARODNE MANJINE V RUMUNJSKOJ IZJAVLJUJU SVOJO LOJALNOST RUMUNJSOJ

Javljani iz Bukuresta: Na Bojovljenje pozdravili su kralja Carolu govornima i predstavnicima narodnih manjina u Besarabiji

Predstavnik njemačke manjine rekao je medju ostalim: »Puni odanosti pozdravljam Nj. Vel. Kralja u ovoj zemlji, koja io odvajet: bila Rumunjska. Njemačka manjina izražava svoju najdublju zahvalnost za savršeno razumljivo i jasno što je Vel. Kraljevstvo pokazalo za naše potrebe. Bogom odano i pouzdanu ispunjavaju svoje dužnosti prema rumunjskoj državi i to u svakom slučaju i u svim okolnostima.«

Predstavnik ukrajinske manjine izrazio je vladaru medju ostalim zavajnost svojih sunarodnjaka na agrarnoj

reformi, ističući da je ta reforma u Besarabiji izvršena u duhu savršene socijalne pravde, te pri njenom sprovođenju nije učinjena nikakova razlika između seljaka-Moldavaca i Maiorusa. Rekao je da Rumunjska postuje jezik i vjeru maloruske manjine. Ova manjina je čvrsto odlučila ispuniti dužnost prema prijestolju i zemlji, ako bi bukurošs da Rumunjska mora braniti svoju nezavisnost i cjelokupnost.

Predstavnik velkoruske manjine rekao je, da su njegovi sunarodnjaci zadovoljni što žive u sastavu državne rumunjske zajednice. Duboko su ocajni svemu što je rumunjsko i spremni da potpuno izvrše svoju dužnost, ako bi došao čas, da valja braniti granicu zemlje.

MANJINSKO GIBANJE U JUGOSLAVIJI

KULTURNI ZABRANJUE SVOJIM ORGANIZACIJAMA SVAKO STRANAKO-POLITICKO MIJESANJE

Slovensker Vellsbotes donosi ovaj teist članak: Zapravo vodstva upućuje svim mesnim grupama hrvatske zajednice

»Posljednje doba i vidjelo se nekoliko mesnih grupa da misli funkcionirati kao četiri političke stranaka državnih i narodnih preputaju vodstva mesnih grupa za zahtevom da suraduju i u istovrsne mesne grupe u razvito političkom preredbanju skupština, općina i t. d. Mišne grupe zatrazile su svim upute kako bi držanje zajednice u tim složenim i u nekim slučajevima čudno se sa više mesnim grupama, da se odazovu i se spomenuti zahtjeva ukratko izjaviti otklaski, moći nesreće sa da držanje sleno. U protivnom slučaju sravneno im te u te, da će držanje, ali ota čemo, da će biti prečesto i t. d. S tim u vezi se naredilo upućivati na to, da je prema čl. 4. od-brednih savni pravila isključena svaka politička djelatnost u okviru Kulturbund i prema članu 1. od-bredna. Sa-

mo ako se najstrežije držimo pravila, možemo računati s nesmetanom djelatnošću Kulturbunda i u slučajevima da nas tko smeta ili nam pravi poteškoće, tražiti svoje pravo. Otklaski koje bi politički odstupanjem od pravila proturakone su i prema tome bezvredne, a većinom i veoma kratkotrajne. Iz njih profekta slavno dalje poteškoće protiv kojih ne može ništa podučeti. Da djelatnost mesnih grupa Kulturbunda ne bude ugrožena, te da bi se u svako vrijeme mogli s pravom podučiti koraci protiv svake smetnje rada njezinih funkcionarima, t. j. prolektivni mesne grupe, njenom članovima, tajnicu, blagajniku, nadzorniku doma i onadludskom vodji zabranjuje se svaka stranačko-politička djelatnost i izvan doma dotične mesne grupe. Osim toga im se preporuča, da u njezinu političkoj strani ili političkom društvu ne budu članjeni da prema stranačko-političkim pitanjima ne razumaju nikakovo stranovište i idu s puta svakoj raspravi o tim pitanjima.

KULTURNI DOGOVOR MED BOLGARJO I ITALIJO

Italijanski uradni list od 28. decembra 1939 je objavio besedilo kulturne sporazuma, ki je bil sklenjen 5. junija 1939. med Italijo in Bolgarijo, a ki je bil odobren s strani Italije s kraljevim dekretom od 5. oktobra istega leta.

Dogovor ima namen, da pospeši znanstvene, literarne in umetnostne odnose med obehma državama ter da zajamči širše širjenje bolgarske kulture v Italiji in italijanske kulture v Bolgariji. Kakor je naravno pri vsakem takem dvostranskem dogovoru med dvema neenakim partnerjima, ima pač jacia sklepajoča stranka tudi v tem primeru večji uspeh. To izhaja tudi evidentno iz samega dogovora.

Dogovor vsebuje pet točk. Po prvi točki je zajamčen obstoj desetdajnih italijanskih šol na Bolgarskem in se določajo pogoji za ustanovitev novih šol. Absolventje teh italijanskih šol imajo za nadaljevanje študije v Italiji iste pravice kakor absolventje ustrazajočih šol v sami Italiji. Imajo na tudi enake pravice kakor absolventje bolgarskih šol, če položijo potrebne izpite pred komisijo, ki jo imenujeta italijanska poslanštvo in bolgarsko prostevno ministristvo.

Učni načrt na italijanskih šolah ho po sistemu ki velja za javne šole v Italiji, vendar mora upoštevati tudi bolgarske šolske zakone, zlasti glede bolgarskih nacionalnih predmetov. Ponk se vrši lahko v bolgarskem ali v kakem drugem jeziku. Bolgarski jezik ter zemljepis in zgodovina Bolgarije pa se morata poučevati v bolgarskem jeziku in se mora tema dvema predmetoma določiti toliko tedenskih ur kakor na bolgarskih šolah. Izsvzeti so samo sinovi Italijanov, ki bivajo na Bolgarskem, kateri si smelo namesto bolgarsčine izbrati tudi kak drug jezik; zemljepis in zgodovina Bolgarije sta sicer tudi zanje obvezna predmeta, vendar se bodo oni učili te predmete v Italijanskem jeziku. Katoliški in pravoslavni verouk bo vsaj za bolgarske dijake poverjen bolgarskim profesorjem.

Učne knjige morajo biti odobrene za ustrazajočo šolo v Italiji a jih mora poleg tega odobriti tudi bolgarski minister prosvete.

Ravnatelje in profesorje postavila italijansko poslanštvo, bolgarski prosvetni minister pa mora dati v posameznih primerih svoje privoljenje. Isto velja tudi glede nastavitve bolgarskih profesorjev na teh šolah.

Italijanske šole so proste vseh davkov, zemljišnih, hišnih, prometnih in pod. Enako je izvoz knjig, učil, glasbil in drugih predmetov, ki jih potrebuje šola in ki se ne proizvajajo v Bolgariji, prost carine. Drugi del dogovora govori o novku italijanshine na bolgarskih gimnazijah in progimnazijah (se lahko primerjamo z našo nižjo srednjo šolo ali meščansko šolo). Italijanshina bo kakor drugi svetovni jeziki relativno obvezen predmet na omenjenih šolah in bo tudi obvezen predmet pri zrelostnih izpitih. Posebna bolgarsko-italijanska mešana komisija bo skrbela, da ne bo novku italijanshine zapostavljena za poukom drugih jezikov. Podobne določbe veljajo tudi glede učbeni Italijanshine na trojezičnih gimnazijah. Dijaki, ki bodo vzeli Italijanshino na bolgarskih gimnazijah, bodo imeli enake pravice pri natečajih za italijanske študentske kakor absolventje italijanskih srednjih šol.

Tretja točka dogovora urejule pošk bolgarskega jezika na univerzah v Italiji in italijanskega jezika na univerzi v So-

fiji. V tej točki je onveljala vsaj delno recipročnost. V Sofiji se bo dalje na univerzi učila italijanska literatura in bo tam lektorska stolica za italijanski jezik. V Rimu se boode dalje na univerzi učil bolgarski jezik in bolgarska literatura. Predvideno je tudi lektorsko mesto za ta jezik.

Ta točka govori tudi o izmenjavni univerzitetnih profesorjev in o ugodnostih, ki bi jih uživali bolgarski dijaki, ako nameravajo nadaljevati svoje študije na italijanskih visokih šolah, in obratno o ugodnostih za italijanske dijake za morebitni študij na Bolgarskem.

Četrta točka potrjuje obstanek Italijanskega kulturnega zavoda v Bolgariji ki je bil ustanovljen leta 1935. in mu jamči razne moralne in materialne ugodnosti. Italijanska vlada se izjavlja pripravljena dopustiti ustanovitev podobne bolgarske organizacije v Italiji, kadar bi to zahtevala bolgarska vlada.

Pod to točko je tudi govor o medsebojni izmenjavi kulturnih dobrin a) po didofonskih emisijah, b) po sostojanju tedenskih družb, pevcev in orkestri (zborov), c) po izmenjavi filmov, ki jih prikazuje bolgarske odnosno italijanske aktualne probleme, d) z izleti in ekskurzijami ter s prirejanjem posebnih tččajev za visokošolce in d) s tesnim sodelovanjem bolgarskega in italijanskega tiska.

Zadnja točka dogovora nredvidava ustanovitev posebne mešane komisije, ki naj vse navedene naloge prouči in popsejuje. V tej komisiji bodo: bolgarski in italijanski zunanji minister načelnika tiska pri zamenjenih ministrih v obeh državah, dalje bolgarski prosvetni minister in italijanski minister za narodno vzgojo ter oboja načelnika za kinematografijo pri teh dveh ministrih. Ta komisija se bo sestajala vsaj enkrat na leto, in sicer izmenjalno enkrat v Rimu, drugič v Sofiji. Prvi tako bo enkrat predsedoval Italijan, drugikrat Bolgar.

Toliko v Sofiji kolikor v Rimu pa se ustanovila še kraljeva odbora v katerih bodo zastopniki: gori navedenih oblasti v dotični državi in zastopnika poslanštva druge države.

NIJEMCI IZ LITVE HIT CE NASELJENI U POLJSKOJ

Kako berlinski dopisnik »Neue Zürcher Zeitung« javlja prema jednoj vijesti koju donosi litvanska štampa, preseljenje njemačke manjine iz Litve, započet će u travnju i trajat će dva mjeseca. Najprije bi imali biti preseljeni u Njemačku seljaci zatim stanovnici provincijskih gradova i konačno stanovnici Kijova i Vilne, kojima te njemački materinski jezik. Misli se da će ovi iseljenici biti naseljeni u Poljskoj u području Suvalki. Njemačka manjina u Litvi člni se na 31.000 duša. Većinom su to seljaci, koji žive vrlo bljedno.

PRESELITEV NEMCEV Z BALKANA?

Agencija Exchange Telegraph je objavila iz Rima, da je nemška vlada odobrila kredit u znesku 100 milijonov mark za priprave za preselitev Nemcev iz balkanskih držav. Ko bodo končana zadevna tehnička dela, se bodo pričela pogajanja med nemško vlado in vladami balkanskih držav zaradi preselitev Nemcev iz teh držav v Nemčijo. Preseljevanje bo izvršeno še letos.

KULTURNI KRONIKA

IZLOŽBA ANTUNA MOTIKE

Ante Motika

U Ullrichovom salonu u Hici otvoro je ovih dana svoju i lektivnu izložbu poznati aš slikar Istranin Ante Motika. Mladi ovaj umjetnik dolazi pred zagrebačku kulturnu javnost nakon stanke od par godina. Vjernijemo da će i ova njegova izložba kao i svi

njegovi dosadani nastupi pobuditi veliko zanimanje ne samo zagrebačke javnosti već i umjetničkih krugova uopće, jer Motika slevi godinama kao veliki i originalni slikarski talenat.

Na njegovu izložbu kao i na izložbu drugoga jednoga našega slikara, Josipa Crnoboriu koja je ovih dana zaključena, osvrnut ćemo se zajednički u idućem broju, jer oba ova mlada umjetnika imaju mnogo zajedničkog, po tome što su naši i po tome, što su doista maistori kista — premda se možda osobno i ne poznaju. To je ujedno i razlog što naše obećanje da ćemo o Crnoboriju progovoriti već u ovom broju prenosimo na idući broj »Istre«, gdje ćemo o njima pisati zajednički.

POLEMIKA O GAVAZZI-EVOM NEODJAVLJENOM DJELU »APENINSKE ZEMLJE«

Da li Istru spada u sklop apeninskih zemalja kao Korzika i Malta

Zagrebačke su novine donijele prošlog dana pismo poznatoga geografa, servit prof. Antura Gavazzi upućeno predsjedniku Matice Hrvatske, profesoru Filipu Lukasuu čemo se na to pismo zbog toga, što se u osm govori neposredno i o Istri.

Profesor Gavazzi prigovara profesor Lukasuu, koji je također geograf, da mu je

kao predsjednik Matice Hrvatske zaprijetio štampanje njegove knjige »Apenske zemlje i da ne shvaća ispravno ciljeve prirodne geografije već ima pred očima samo političke medje.

»To dolazuje, veli na to Gavazzi doslovce, svas zahtjev da u sklopu Apeninskih zemalja opišem i Istru, dakle zemlju koju nije apeninska. Dalje je vaš zahtjev bio, da iz opisa Apeninskih zemalja izbacim Korziku i Maltu — na da vi sami priznate oba ta otoka apeninskim zemljama.«

U odgovoru Matice Hrvatske, koji su potpisali njen predsjednik Dr. Jurčić i tajnik profesor Jelčić, ističe se da krivina što ta knjiga nije štampana ne leži na predsjedniku Matice Hrvatske ni na Matičnom odboru. U odgovoru se na to pobijaju točaka po točka pojedini govori profesora Gavazza, a glede njegova prigovora u pogledu Istre, iznosi se samo opfinito, da je između predsjednika Lukasua i prof. Gavazza došlo do opreke u glodistima, te da je Gavazzi odbio Lukasov prijedlog da se odboru strukturno sa zagrebačkih visokih škola prepusti riješenje oprečnih glodista.

Profesor Gavazzi je na to replicirao ističući u svoju opširnom odgovoru medju ostalim, kako nije napisao zemljopis Italije već opisao Apenske zemlje, kako spadaju i Korzika i Malta.

UMRLA JE MARICA BARTOLOVA

Ljubljana, januarja 1940 — Dne 3. januarja t. l. je nenadoma umrla na svojem stanovanju naša eminentna kulturna delavka Marica Bartol-Nadliškova. Zadnje čase je bolehal, vendar za niče ni mislil, da je že tako na koncu in njena smrt nas je vse iznenadila.

Pokojnica se je rodila v Trstu dne 10. februarja 1867. in bi torej letos obhajala 73-letnico življenja. Po rodu je bila iz znane narodne Nadliškove rodbine. Učiteljice je dovršila v Gorici in pozneje je službovala kot učiteljica na Proseku in pri Sv. Ivanu pri Trstu. V 90 letih je bila glavna voditeljica narodnega in prosvet-

nega gibanja med slovenskim žentvom in to posebno v Trstu. Že v rani mladosti je pridno čitala vsu prvo in poznejo ter je pozneje tudi sama začela pridno delovati na kulturnem polju. Postala je novinarka in pisateljica. Najprej je pošiljala svoje prispevke v Ljubljanski Zvon. Toda ni bila samo to. Bila je tudi izvršna organizatorica. S svojim delom je stopala vedno bolj v osvrjedje in je postala tako glavna buditeljica narodnega prosvetnega življa med slovenskim žentvom v Trstu. L. 1897. je s skromnimi silami ustvarila prvi slovenski ženski list »Slovenko« in s tem pritegnila k delu za ženske pravice širok krog pobornic.

Bartolova je bila ena izmed najstarejših slovenskih pesnic. ena izmed prvih pobornic za ženske pravice, urednica številnih listov in revij, pisateljica mnogih člankov in spisov. Napisala je vrsto povesti, pesni in slik iz tržaškega predmestja ter iz učiteljskega življenja. Svoja dela je objavljala v »Edinosti«, »Slovenskem narodu«, »Slovenskem svetu«, »Ženskem svetu«, »Zvončku«, »Slovanu«, »Soči«, »Slovenki«, »Ljubljanskem Zvonu«. — Posebno pa se je zanimala za rusko slovstvo, o katerem je mnogo napisala v omenjenih listih. Poleg tega pa je bila dobro podkovana tudi v francoskem, italijanskem in nemškem slovstvu. V mladosti je zastopala romantično smer, potem pa te se je presušerila v realizem. Njene znanstvene povesti so: Moja prijateljica. Na obali. Strte peruti. Pod streho. Fata morgana itd. Njeno življenje je bilo polno velikih borb. Veliko je trpela, krnje vojna vltra šla preko naše zemlje. L. 1919. je v svo družino preselila v Ljubljano, kjer je ostala do svoje smrti. Vzgojila je tudi svojeza sina dr. Vlad. Bartola za kulturnega delavca.

Njen poreb je bil 5. januarja in je pokazal, koliko je bila pokojnica priubljena. Na erobu je govorila Minka Govekarjeva, ki je orisala njeno življenje. Nai ji bo lahka ljubljanska zemlja, prizadeti pa naše iskreno sožalje!

VIJESTI IZ DOMOVINE

KUMIČIĆEVA VEČER NA ZAGREBAČKOM RADIU

„SESTRE“

drama Evgenija Kumičića priredjena za radio prigodom proslave devedesetog rođendana pisca.

Članovi Zbora MHKD Izveli su 11. o. m. u 8 sati uveče, na zagrebačkom radiu Kumičićevu dramu »Sestre« u režiji g. Ante Vrankovića. Prije izvedbe održao je g. Vranković konferenciju o Kumičiću, u kojoj je među ostalim istaknuo i ovo:

»Da je Evgenij Kumičić još na životu, slavio bi danas hrvatski narod devedeseti rođendan tog velikog rođoljuba i književnika. Devedeset godina! Tek devedeset godina! A kako je za mlada pokoljenja daleko doba u kojem je on djelovao, koje je on tako živo prikazao u svojim romanima. Daleko! Brzo živi dvadeseti vijek, a Evgenij Kumičić je na pragu toga vijeka u prvi čas spoznao daš poroka novog ljudskog društva. Zato je i oštro iznosio poroke društva prošet subotom ljubavi za Jovijeka i hrvatsko. God. 1885 piše u pismu o svojem romanu »Otra i Linas i ovo: »Pisao sam oštro, bezobzirno, žestoko i iskreno, a nisam išao za čim pikantnijem, već za čim istinom... Istinom hoće on čovjeku pomoći da spozna sam sebe, da u čovjeku ubudi pouzdanje u vlastitu snagu, da ga potakne na borbu protiv zla, i time da ga odvleče za ljepotu i dobrotu. Žer, veli on, i vrag je pametan i uman. Ali umovi ne stvaraju naroda, nego veliki sjajni značajevi. Vjerujem, otadžbina ne traži od nas drugo, nego da svaki sačuva neokalkan svoj značaj. Kada stvorimo značajev, istom tada stvorili smo i vlaste, a s njima i Hrvatsku. Stoga in uvijek gođim tebi te istu: Sve za obraz a obraz ni za što«.

Eto to su motivi koji su vodili Evgenija Kumičića da napiše »Veliki Bostljak« i »Začudjene savatice«, »Otra i Linas« i »Gospodin Sabina«, »Urotu Zrinski-Frankopansku« i »Kraljicu Lepu«. Sav svoj veliki literarni rad izvršio je Kumičić uz zamašno političko djelovanje u malom radobitlu od 20 i nekoliko godina. To sve uspio je izvršiti ne samo svojom genijalnošću, već i najvažnijom savjetnošću i marljivošću, o čemu i sam piše u pismu prijatelju ovako: »Po osam dana nisam izišao iz kuće, a radio sam svaki dan po 16 sati. Nakon takova rada, osjećao sam se potpuno osušen, ali samo telesno. Bilo, pa prešlo... Kadšto sam bio tužan, sure su mi napirale, kad sam osnivao Nedinu smrt. Piscići radili suavice razgovor, čuo sam i drhtao... Boli me, što sam se rastao s Nedim. Svakičim je od čima s kođima sam bio, uživao i tripio toliko vremena. Moja divna Ned!... Plakao sam, kad sam pisao kako mirvu ljube i ođavaju u onoj erkvie.

Da! Evgenij Kumičić bio je bogodani

književnik i veliki sin hrvatskoga naroda.

Matica hrv. kazališnih dobrovoljaca nastoji uvijek da glumom manifestira kulturne osobine hrv. naroda, koje je hrvatski narod stvorio kao kolektiv, ili preko svojih genijalnih pojedinaca. A Evgenij Kumičić je jedan od sinova hrv. naroda, koji je snažno manifestirao kulturne osobine seljačkih i gradjanskih pojedinca u Istri i njihovu borbu protiv tuđe nametnute nazov-kulture.

Eto, zato M. H. K. D. smatra svojom dužnošću da vam danas živom riječi nastoji dočarati dah te borbe iznesen u njegovoj dramu »Sestre« koja je prvi put prikazana 19. travnja 1890. u starom zagrebačkom kazalištu. Tu on jasno crta borbu hrvatskog gradjanskog morala sa odvratnim pokvarenjstvom komzopolitike kulture.»

KONCERT TALIJANSKE PIANISTICE U ZAGREBU

Zagreb. — U Zagrebu je dne 5. o. m. gostovala u priredbi Zagrebačke filharmonije talijanska pianistica Pina Pittini. Nju je izabralo talijansko ministarstvo prosvjete, da bude prva koja će otvoriti u Zagrebu niz recitalnih koncerata, koji bi se imali održati između Italije i Jugoslavije. Kritičari kažu da je italo, što općinostvo na koncertu nije bilo brojnije zastupano.

MINISTAR CINCAR-MARKOVIĆ o neutralnosti Jugoslavije i njenim posredničkim namjerama.

Beogradska »Politika« donijela je u svom brojčanoj broju od 6. 7. i 8. o. m. j. izjavu ministra vanjskih poslova Cincara-Markovića, u kojoj je prikazano stanovište Jugoslavije u vezi sa sadašnjim položajem u Evropi. Ministar je među ostalim rekao:

»Današnji ratni sukob zatekao je Jugoslaviju u sredjenim odnošima prema susjednim državama. Nemajući nikakvih pretenzija prema inozemstvu i nemajući nikakvih životnih interesa u pitanjima, koja su povodom današnjem teškom sukobu među velikim silama, Jugoslavija se ne može imati drugo želje nego da ostane neutralna u ovome ratu. Jugoslavija gladi otvorene i lojalne namjere prema svima susjedima i radi sve što ona može u korist međunarodnoga smirenja. U ovom smislu jednim čitavim nizom posredničkih inicijativa naša zemlja razmatra, sugerira i podstiče akcije u cilju popuštanja ratemutih odnosa otklanjajući sve uroke sukoba među narodima Podunavlja i na Balkanu. Mi ne znamo do kakvih će pozitivnih rezultata dovesti sva ova naša nastojanja u vanjskoj politici, jer to zavisi i od mnogih drugih okolnosti, koje su van domašaja naše akcije. Ali jedno se može za sigurnost tvrditi, a to je, da je Jugoslavija odmah riješena da striktno provodi svoju politiku neutralnosti i da je s ovom politikom susrećan čitav europski narod.»

Napominjemo, da su ovu izjavu donijeli gotovo svi listovi u Jugoslaviji, a da ju je prenijela i vanjska, napose talijanska štampa.

EDVARDU RUSIJANU, PRVEMU SLOVENSKEMU LETALCU BODO V BEOGRADU POSTAVILI SPOMENIK.

Za te božićne praznike je minilo 29 let, odkar se je tražično pomesreći na beogralskom Kalemegdanu naš rođak Edvard Rusijan, prvi slovenski letalac. Za 30 let njegovog tražičnog smrti na namo, da bode u Beogradu je postavili dostojen spomenik pionirju našega letalstva. Na njegov crb so nekateri belgrajski Slovenci pred let postavili len hrastov križ in tak je se danes.

Edvard Rusijan, prvi slovenski pilot in izdelovalec letal, je bil iz Gorice. Tu se je izučil za mehanika ter se je silno zanimal za razvoj letalstva in se tudi sam udeleževal na temu področju. Naš list je o njem pred leti že pisal, na vseeno ne bo odveč, če malo osvežimo spomin na Edvarda Rusijana. Leto 1908. prineslo nekaj zelo pomembnih letalskih uspehov. Francoskim letalcem se je najprej posrečilo preleteti 1 km. toda kmalu so Američani odnesli »rekord« z 230 km Vse to je navdušilo našega Rusijana, ki je tudi sam hotel poskušati svoje sile v letalstvu. Bil na se poleg tega še strasten kolektor. V Zagrebu se je seznanil z znanim talijanskim pionirjem Mihailom Mercepom. V tem času je Rusijan že izdelal svoje prvo letalo. Ker pa je bil motor pre slab, sta oba odšla v Pariz, da bi kupila močnejšega. L. 1910. sta oba priredila v Zagrebu lepo uspešno letalsko prireditelje, ki čisto je dala mnogo poguma. Takol sta nameravala, da bi svoje sposobnosti pokazala tudi v tužini in sta se tako odločila najprej za Beograd, nakar bi šla v zapadne države. Dne 27. dec. 1910. sta si izbrala pod Kalemegdanom lepo ranico za vzletišče. Beograščani so bili navdušeni z njegovim poletom in ko se je Rusijan z letalom vračal preko Kalemegdana, je veter povzročil tražično nesrečo. Letalo ni moglo zaradi vetra preleteti trdnjave in je tresčilo ob zidovje Kalemegdana. Rusijana so mrtvega potegnili izpod razbitih letala. Tako je padel Edvard Rusijan kot pionir našega letalstva pred 29. leti, star kmalu 24 let. Beograd mu je napravil veličanstven pogreb. Ob njegovem grobu le držal nagovor največji srbski dramatik pok. Branislav Nušić.

OBDARITEV NAŠIH ROJAKOV V PREKMAURJU

Za božićne praznike so bili obdarovani otroci naših rojakov v Prekmurju. V skrajnem kotu med državno mejo in Muro v treh vaseh Besneli, Pinci in Petesovci živijo naši ljudje in se teško borijo za obstanek. Poleg mnogih skrbi jih v novi domaćini tepejo še druge nevolje. Tudi v našem listu smo že o tem čitali. Silno so jih prizadela poplave, letošnjo seje pa je uničila nova nedolga: poljska miša. Zaradi tega so naši ljudje popolnoma obubožani. Lepo je, da je naša društva pobrižala za te nesrečnike in jim napravila za Božić nekaj veselja. Ženski kroćek društva »Jadrana Namosa iz Maribora je obdaril otroke z najpotrebnejšo obleko, obutilivo, pečlivo in sladkarijami. Čeprav je bilo vreme slabo je vendarle prišlo precej odbornice ženskega kroćka s predsednico Pintarjevo. Razdelitev darov je bila v Sili v Besneli. Dobrotnicam se je najprej zahvalil predsednik kraljevnega šolskega odbora, šolski upravitelj nato se predsednik »Soceta iz Dolnje Lendave, ki se je od srea zahvalil za požrtvovalno delo.

V Italiji je bila proizvodnja aluminija v letu 1939, za 25 odstotkov višja od one v letu 1938.

RAZDELITEV SROVIN ZA MILO Trst, januarja 1940. Pred kratkim je bila izdana uredba, ki določa razdelitev srovin za izdelovanje mila. Po tej uredbi so surovine razdeljene na posamezne panoge industrije mila na sledeć način: Industriji mila za pranje je priznanih 80 odstotkov srovin, tvornicam industrijskega mila je odobreno 15 odstotkov in industriji toaletnega mila 5 odstotkov potrebnih srovin.

Društvene vijesti

GLAVNA SKUPŠTINA DRUŠTVA »ISTRE«
U nedjelju 14. o. m. održava se u Obrtnom domu, Ilica 49 glavna zodišnja skupština Hrvatskog prosvjetnog i potporoga društva »Istre« u Zagrebu. Skupština počinje u 9 sati prije podne.

IZ KRANJA
Primorsko društvo »Sloga« v Kranju priredi v soboto, dne 13. i. t. l. ob 20. Stari pošti v Kranju družbu večer s plesom na katerega vladno vabi vse žlane, rojake in naklonjeno občinstvo.

Nasli pokopnici

† MILAN ŽGOMBIC
U Zagrebu je, dne 5. o. m. pokopan na Mirogovju viši sudski savjetnik Milan Žgombić. Pokojnik Milan Žgombić rođen je 1881. u Malakovcu na otoku Krku, gdje je svratio osnovnu školu. Gimnaziju je učio u Gospiću, Senju i Susaku, a pravo u Beču.

Prvo mu je mjesto slušobovanja bilo kod suda u Rovinju, gdje je odmah stao na stranu našega naroda, a zatim u Pull, a neko je vrijeme bio i u kotarskom sudu u Poreču. Uvijek i u svakoj prilici zalagao se je za pravo našeg čovjeka, a naš je narod na Porečini smatrao svojim velikim uspjehom činjenicu, da je konačno deo na sud i jedan hrvatski sudac, koji je s njime govorio samo hrvatski. Do tada se namine stotlješina na sudu u Poreču govorilo samo talijanski. Narod je Zgombića veoma cijenio i volio. Pokojnik Žgombić bio je uvijek dobar Hrvat i uvijek dosljedan svojim idealima.

Narodu u Istri čitat će uvijek u najboljoj uspomeni
Iza prevrata slušobovanja je po raznim mjestima Hrvatske i Bosne. Posljednje mu je mjesto bilo u Baničaku, odakle je — kad je obolio — došao u Zagreb, gdje je podlegao bolesti.

Neka mu je laka hrvatska gruda, a porodici naše sauećel!

† ALOJZIJA VATOVEC
Maribor, jan. 1940. — Na praznik Trch kraljev je umrla gospa Alojzija Vatovec u starosti 71 let. Pokojnica, ki je bila po rodu iz Gorice, je bila plemenita in blaga žena, ki je vse svoje sile posvetila svojim otrokom. Sožalje!

† FRANKISKA IVANČIĆ
Po dolgem bolehanju je umrla v Ljubljani Frankiska Ivančić, stara 89 let. Sožalje!

PODLISTAK

Moja zadnja „Dobra ruka“

Nikako se ne zmišljan, san bil va koj kuće ni ne, lego znan da san z drugun decun začal va selo do Breza. Za moju nesreću j' onako z burli počel sneg kuriti. Ja sen uđeli plat i obujati se od vetra, da mi sneg v oće ne leći. A bomeća veća deca su me pustila i šla su napred za dobru ruku.

Neki j' mi povedel pokojnoj mame. Beg su nabeski pomili, da plaćeno va selo, pak me j' brižna prišla iskat. Lepo znan da me j' narućio nesla doma. Ja san njol na ramene glavu stisnuo, da mi sneg ne leći v oće. Deca su mi se zarad teća rugala.

Nejće po lete imell smo kosci, pokojna mama me j' poslala va butigu k Zeće po sol. To j' bilo za zgorzet. Dobro se zmišljan kako su me onako bose nogi pekile kad san šal po kamene oko Kovacevih va Zlebe me j' trefil Vice Tašić. On v bil onput najveći i najstarije od svih ki su se još va sele va decu brojili, a to zato aš je bil ko da bi malo dezeracijan pa ga je j' bilo kod sran po s Irkolasi. Mi manji imeli smo ga šuspeća, zato se j' držal s nami. On ni bil pozobil kad je sneg proleat, a druga deca su ga komać čekala. Zato j' da me prestrašio, kricat: Zvane, sneg će kuriti, sneg, pak će ti v oće letet kod onput kad smo dobru ruku pobirali. Beći, beći, brzo doma.

Ja san brižan tekal plaćući bezid do-

ma. Pokojna mama mi j' neboga komać dopovedala da po lete ne kurij sneg. Viš — rekla je — da nebo i zemlja gori od toplina i kad si dobru ruku pobiral bila j' zima i barba j' puhalala.

Tako se ja zmišljan kad san prvi put pobiral dobru ruku, ale se ne zmišljan i hodi san zapametiti, va ki klas san školu nosil kad san opustil tu užancu. Zato i ne znan, kad san bil prvi put velik...

Nikad pak ne ću pozabiti, kad san — ne znan pravo ki dan — lego jedan dan meji Mladen Leton i meji Trimir Kranji, leta 1919. dobil zadnju dobru ruku». Je no lepo jabuko od barbi Jakova Istrana.

Ne znan od kada lego od kada ja pametian pak je to za me odvećek, gođevali su Istrani tamo z Labišćini na mulah i na oslićeh sukno valjat, na stupići v Rečinu. Stupići je imel Stipe Zupanov, ale kako sino ga mi deca zvali, što je imel jenu nogu falšnu — Stipe Kronpo.

Sukno se j' va stupe valjalo, voda j' na njega tekla, a oni dreveni batini su po njim tukli Sukno se j' guliilo, pak su se od one vuni, ka se j' ogulila, skupili ko da bi jednii bobki, a to su se zvali »gulin«. Ti »gulin« j' Stipe pobral pak j' ih je prodavao. Zenske su od gulinii delale stramacel, kusići.

Istrani j' više bilo ki su s suknon prihajali na stupu v Rečinu.

Mi deca smo njan užali zmerat:

— Istrani nan redu črnu vunu predu

na preslice motaju

zenske njim se špotaju...»

Ja san najbolje poznal barbu Ja-

kova. On je bil jako dobar. Volel san ga.

Njemu nisan nikad zmeral.

Uzeval je gnat po šest mul, a on je za njemi jahal na osliće.

Već puti san mu na Dolnju šternu prnesal kabal i sić, pak je nakalal vodi i napojil biago. Sako leto mi j' volj ba dal za dobru ruku.

Barba Jakov je bil obućen kod Franina na Našoj Slogi i posenega mu j' bil spodoban. Kad je ovako pod čarč prisal ki Marceljan prespal je pul Garčević. Barba Jakov Garčević je bioseval onako širok klobučini i ljajba. On je pak bil spodoban onemu Jurine na Našoj Slogi. Kad su većer na ognjišće sedeli z bukalo, na ko je pisalo: Zdravo Jure, pill su vino i od seh stvari se pogovarali, čovek bi bil rekao: Ma to su Franina i Jurina.

Ja san vjrk mislel da j' ih je neki litrat, kad su se pogovarali i litrat dal va Našu Slogu. Ale mislel san: barbe Jakovu j' zabil ime i namesto Jakov, zapisal je Franina. Lego kako je, da j' ih svećun išće po svoj Istre, ja mislin da ne bi bil našal dvoje spodobnejeh Franine i Jurine, lego su bili barba Jakov Istran i barba Jure Garčević.

Morda san i zato barbu Jakova jaće volel i bolje spoznal drugeh ki su gonili muli, ča j' bil spodoban Franine. Rad san poslušal, kad je užal još va Krističvo vreme. Zvane Jelićin butijer šitac, onako na glas za si ljudi Našu Slogu, utinut pak kad je čital Franinu i Jurinu.

Još i onda kad san bil veći uzeval san rad poč z barbu Jakovom se do vrh Rećinske rebri. Kad je bil balkanski rad više puti san čital »Novi liste«.

Tako smo se sako malo vjevali, bar-

ba Jakov i ja, se dokle nisan šal ća od domi va službu, potla va pržun, onput semo i tamo. On ni bil va vojkske ale na selo na Soće dva sra zginulo.

Leta 1919 nekako drugi ale treti dan za Noven Leton, zagjedał san z Breca pod Andrejevu kuću, na Melišćeh, da gredu muli, a za njemi j' onako pomalo, z glavun obućavan, čuntal, ko da ga ni volja, on, barba Jakov!

Šal san Zrd Vrti čekak ga pod Nancercu. Trefili smo se pod Jesiki, na križanje, kade gre put zgoru Garčien i prek Gabušini va Ronigove Dragi.

I još mi je puno tega govoreli stari Barba Jakov. Govoril je, kako da se j' štivo na pamet navadil. Govoril je onako šćeto od srea.

(Svršit će se)

UMRO JE LUCIO D'AMBRA

U Rimu je na zadnjega decembra umro nenadnom smrću član talijanske akademije znanosti Lucio d'Ambra, koji se zapravo zvao Renato Manganello. Bio je poznat pisac, komediograf i novinar, koji se je mnogo bavio talijanskim kinematografijom.

Nama je poznat najviše zbog svog romana »Romanzo d'Abbazia«, u kom je pokušao na svoj način prikazati Istru i Opatiju. Naš književnik Viktor Car Emin kritički se osvrtno svojedobno i u našem listu na taj njegov roman, koji nije uspio da prikaže ni izdaleka život našeg kraja i našeg čovjeka, jednostavno zato, što je pisao bez poznavanja prilika i ljudi, u hotejskoj sobi.